

M. Levan a' approuvez / M. Lebrigue

2. 5. 2, HISTOAR ADMIRABL

A VUEZ

SANTEZ HELENA.

Par ton YAN GUERIN.

C. G. R. M.

BREMA e fel din discleria
Ar vuez Santez Helena:
Bezit attantif d'e c'hlevet,
Ho calon sur a vezo touchet.

Clêvet a refot he buez
Carget eus a dristidigez,
Hag ar martir e deveus bet,
Hag a zo ganti c'hoarvezet.

Me lavaro deoc'h pen-da-ben
E voa hi caëra femellen
A gement a quizet da gavet!

511274

Gant ar bed oll oa enoret.

Beza oa a vrassa qalite,

Pa oa hi merc'h da eur roue;

Rag merc'h oa d'ar roue Anton,

E Constantinopl oa e dron.

Pa oa pab e Rom Sant Clemant,

Hennes a oa eus he c'herent,

E oue ebars er bed-mâ ganet

Er bloavez pêvar c'hant ha deg.

Goude an incarnation

A Jesus hon Roue guirion,

Er gêr eus a Constantinopl,

Hag estimet bras gant ar bobl.

Pa oa en oad a bemzec vloas,

He mam diganti a varvas,

Ma fallâs d'he zad e chaouet

Evit ma vize e bried.

Mont a eure da gaout ar pab,

Hag en esper caouet e c'hrat,

Evit caout e gonsantamant

Da zemezi d'e verc'h yaouanq.

Ar pab neuze pa er c'hlêvas,

A meurbet en em estonas;

Ne gaffet christen var ar bed
 A gemerre e verc'h da bried.

Gant an Iliz eo difennet,
 Ha gant Doue eo ordrenet
 Ne vezo james eureujet
 An tad nag ar verc'h nepret.

E ve demezet ar verc'h d'an tad,
 Hennes zo eur c'hrim execrabl;
 Eur c'hrim a enep al lezen,
 Siouas! etouez ar gristenien.

Pa en devoa clêvet Helena
 E c'haruje sur qementmâ,
 Var ar mor en em embarqas,
 Hag e Flandres en em rentas.

Eno pa voa hi arruet,
 En eun eclus en em rettet,
 Pa oa a dost d'eun abati,
 E commanças son ar c'hlec'hi.

Neuze an oll leanezet
 A oue sur qer bras estonet
 O clêvet o c'hleyer o son,
 Hag int mont oll en orizon,
 Hag int mont ha sellet neuze

Piou a oua erru er c'hontre ;
 Ma remercsont eur femelen
 A zeue d'o c'haouet pen-da-ben.

Mont a rezont e procession,
 Gant respet ha devocion,
 Evit monet d'e rancontri,
 Gant eur joa vras d'e zaludi.

Ha pa velas hi aneze,
 E voe estonet bras ive,
 Hag oc'h o guelet a vanden
 O tont d'he rancontr evellen ;

Neuze e recevjont anezi,
 Ha conduet d'an abati,
 Rag guelet a rent oll certen
 E carre an Aotrou souveren.

Mæs ne chommas qet pell gante
 Ne chanchas timat a gontre ;
 Ha rag ar roue Catebron,
 Eun den cruel ha diræzon.

Mont a eure voar bord ar mor
 Evit savetei e enor,
 Ha ma pedas merdaidi,
 Mar plich geneoc'h va ambarqi,

Eun dra derrubl a arruas
 Pa voant e creis ar mor glas ;
 Rag an dud oll a oa lazet
 Gant ar c'horserien arrajet.

Exceptet Santes Helena,
 A oa eur femelen ar gaera ;
 O sonjal caout e guerc'hdet,
 E oa hi ganto rezervet.

En orazon en em laqas,
 Da Jesus en em recommandas ;
 M'ho ped, va Jesus, va Roue,
 Conservit va virginite.

Pa oa achuet he feden
 D'hor Zalver Jesus evellen ;
 Eun tan eus an en a gouezas,
 Al lestr hag an dud a losqas.

Hi oa prezervet gouscoude
 Sant euz planqen eus he bue ;
 Ech erruas e rivier Sign,
 E qichennic bord eur jardin.

Ar rivier yê bete Londres,
 Hag eno e voa eur verjes,
 Hag eur feunteun gaer a gavas ;

En e c'hichen e tisquizas.

Ar roue Heri e guelas
Ebars en eun dristidigez vras,
Azezet e c'hars ar feunteun,
Ha ne voa den en e c'hichen.

Tostât a ras neuze outhi,
Hag e c'houlennas diganthi:
Livirit din prezantamant
Pe a lec'h oc'h, merc'hiq yaouanq?

Me a zo eus a Constantinopl,
A gerent pinvidic ha nobl,
Hag a zo amàn achapet
A dre daouarn ar barbaret.

Allas! va c'halon a fazi em,
Rag naon emeus, ne allàn mui:
Pell bras zo n'emeus debret tam,
Ha va c'halon em c'hreis a rann.

Ar roue Heri pa e c'hlêvas,
D'e omonier a gommandas
Monet pront da gerc'hat dezi
Peadra evit e zoulaji.

Neuze én e c'hassas gantâ
Ebars en e dy da loja.

Hag o tont de recommandi
Evel eunan a dud an ty.

Goudeze oant demezet,
Souden e oue grêt an euret.
Hag ar fest a badas gante
Bete an nombr a vgent de.

Daou vloas antier ez int bet
En o flijadur assuret,
Qen ua zeuas da veza brazez,
Neuze e devoa goal vuez.

Digant e vam ar rouanez
E devoe cals a baourentez,
Hervez ma raport an histoar
E devoe cals eus a c'hlaç'har.

Ar roue Heri a yas timat
Da gaout an tad santel ar pab,
Evel ma en devoa recommandet
D'ar gombat ouz ar sarazinet.

Lezel a ras sur e secret
Tri merq er gær eus e gachet:
Rei a ras unan da Helena,
Un all da Vari Cloestra.

An drede ivez a roas

D'ar c'hont a oa e vignon bras,
 Da behini e recommandas
 E bried gant affection vras.

Glac'har vras a oue er pales,
 O lavaret adien assambles,
 Hag epad eiz vloaz varnugent
 N'en em velimp sur e nep hent.]

Helena e devoa ganet
 Daou vugel a oa caer meurbet;
 He mam-gaer a roas da gredi
 Penaos e devoa bet daou gi.

Ar roue Heri pa glêvas,
 A oue sur estonet bras,
 O clêvet e devoa ganet
 Daou gi evelse e bried.

Neuze e voe hi condaonet
 Da gaout he brec'h deo troc'het.]
 Hag amaret he bugale
 Unan dezi a bep coste.

Ambarquet oue var ar mor bras,
 Ebars e Breiz e tisqennas:
 Ar barq en devoa hi digasset,
 Da Londres a re'tournet,

Cri vize ar galon na ouelze,
 Oc'h e guelet nep a vize,
 O rei he divron d'he bugale
 Hag hi prest da vervel digante.

Da gousqet neuze en em laqas,
 Daou leon eus ar forest a zeuas,
 A gassas gante an daou yugel
 Qement-mâ certen oa cruel.

Eun ermit a voa neuze er c'hoat,
 Ha diouz ar c'hri a zeuas timat,
 Hag a gavas an daou yugel
 Etre griffon daou leon cruel.

Unan al leon a hanvas,
 Egile ar vrec'h a c'halvas:
 O daou e voant gantâ maget
 Epad c'hoezeg vloas assuret.

Ebars epad an amzer-mâ,
 Eouc e Naonet Helena,
 Hag eun hostizez a gavas,
 Truez outhi a gemeras.

Chom a eure da zervicha,
 Ebars en ty oa an distera;
 Disprizet voa gant pep hini,

Laqêt voa da dorcha listri.

Ober a rê gant dilijanç,
 Hep na rebel na repugnanç,
 Qement a ordrenet dezi,
 En o grê oll hep contraigni.

Guelit an greg eur roue
 Carget demeus a baourente,
 Rentet qen humbl ha qen izel
 Dirag ar bed universel.

Sellit brêmâ an humilite,
 Honnes a blich bras da Zoue,
 Rag an humbl a zo exaltet,
 Hag ar superb zo discaret.

Ar roue Heri distro a Rom,
 Ha gant ar roue Anton,
 A arruas en e bales
 Ebars er gêr eus a Londres.

Allas! eno pa erruas,
 Ar c'hont Clocester a gavas,
 Ha goulen neuze digantâ
 Peleac'h voa eat Helena.

Nao messenger a oa digasset
 Dirag ar roue da lavaret

O devoa digasset peb a lizer
 D'ar c'hont Clocester a dra sclær.

Mæs eun all a zeuas goude,
 A lavaras ar virione,
 Penaos e voa bet trahisset
 Gant ar rouanez cos assuret.

Ar rouanez cos zo condaonet
 Da veza en beo losqet,
 Abalamour ma e devoa
 Laqet trêchi brech Helena.

Me lavaro deoch ar recit
 An daou vogel hag an ermit.
 Ha penaos voa an disparti
 Ebars er c'hoad gant cals a gri.

Felix a yas var bord ar rivier
 Da bourmen gant e zaou vogel:
 Amàn, emezàn, o qivis,
 Genén d'am zy o tigassis.

An daou vogel a respontas
 D'an ermit outo pa gomzas:
 N'en dê qet c'houi-ta, ermit-mat,
 Eo a zo a dra zur hon tad?

An ermit neuze a lavaras

Déze gant tristidigez vras :
 Allas ! m'ho cavas amàn lêzet .
 Gant ar bleizi ha leonet .

Ha gant truez m'ho tigassas
 Ho taou genén d'am ermitach ,
 Hag emeus ivez ho maget ,
 Hoc'h elevet hag instruct .

An daou vugel a lavare
 An cil d'egile aneze :
 Pa n'en dê an ermit hon tad ,
 Deomp-ni brémàn da glasq hor mad ,

An ermit a oue trist meurbet ,
 Pa o chlêvas o lavaret
 Trajont , allas ! da glas o mat ,
 Pa ne oue an ermit o zad .

Pa voant o tiscours avelse ,
 Erruout merdaidi ene :
 Bremâ ez eus c'hoerec vîbe
 Et legezomp amâ Helena .

Gant anqen vras digonsolet
 D'e daou vugel e doa collet ,
 N'e devoa brech nemet unan
 Da zicour daou vugel bian .

Neuze e lavaras Martin :

Brice, va breur, decomp bete'r fin,
Elêc'h ma plijo gant Doue hor c'hass;
Ma cavimp hor mam eur vech c'hoas,

Merdaidi, ni ho supli,
Plijet geneoc'h hon ambarqi,
Ma zaiimp, en hano Doue,
Da glasq hor bro hag hor c'hontre.

Ar merdaidi a respontas
D'an daou vugel pa o c'hlêvas :
Deut en hon lestr hag ambarqet ;
Ni ho laqai en douar assuret.

En Allemagn ec'h arrujont,
Hag arc'hant dezo a rojont ;
Ouspen e rojont da leina
D'an daou vugel gant cals a joa.

En Baviere pa voant arru,
E zejont o daou a ru da ru,
Ma o guelas ar rouanez
Ebars er ru eus e falez.

Ma commandas d'he messenger
Mont da gerc'hat an daou vugel ;
Rag qer caer oant evcl an de.

Clorianda o admire.

Digasset oant neuze dirazi,
Roet voa deze da zebri :
Neuze evel tud affamet,
Ne squizent o tebri ho boued.

Re hir ven ma conten antier
Ar brezel voa er bro Bavier;
Mes beza voant victorius
An deou vugel dre c'hraç Jesus.

Martin a voa eun den vaillant,
Hag ebars er gombat sanglant
Laza a ras ca's a zarazinet,
Ha cals eus an turqianet.

An Itron Varia Boulogne
O zicouras en deiz-se,
Hag evit caout ar victoar
Dre c'hraç Jesus var an douar.

Da Dour e teujont ac'hane,
Eur gar a zo en Tourene,
Sant Martin a voa omonier
Da rei soulach d'ar beorien qer,

O mam ivez a erruas
En Tour gant eur baourente vras.

Pa voa **Martin** o tistribui
An aluzen da bep hini.

Goulen a eure diouti,
Pa deuas da zellet outi,
Pe a leac'h oc'h-hu deut amâ?
C'houi n'en d'oc'h qet eus ar vro-mâ.

Commanç a ras neuze e galon
Da zonet d'e biqat qen don,
Neuze e teuas sonch dezâ
Ebars en e vam **Helena**

Diagent en devoa clêvet,
Evel ma hon eus rapportet,
E voa troc'het eur vrec'h dezi,
Hag én dont da zonzal enni.

Neuze en em anavejont,
Gant joa vras en em zafudjont;
Aotrou Jesus, eme **Helena**,
Va bugale gæs a velân.

Ne zeziren qen evit mervel,
Nemet guelet va daou vugel:
Aotrou Jesus, Roue d'an **Trôn**,
Homàn zo consolation
Da eur vam e devoa collet,

He daou bugel e deus cavet.

Adieu, emezi, va bugale,
 Mont a ràn bremàn en han' Doue,
 Ho pet ac'hanon sonch ha memoar,
 Va bugale ger, var an douar.

Mem bezo sonch ac'hanoc'h ive
 Pa vin e rouantelez an èn,
 Evit ma vezimp oll assambles
 Er barados gant an æles.

FIN